

แบบรายงานผลการพัฒนาความรู้ของข้าราชการ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๖
รอบการประเมิน..๒/๒๕๖๗...ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๗ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๗
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๗

ชื่อ-นามสกุล	น.ส.ศิริวรรณ แดงภักดี ตำแหน่ง นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการพิเศษ
สังกัด	กลุ่มวิเคราะห์ดิน สพข.๖
หัวข้อการพัฒนา	หลักสูตร “การสร้างความรู้ความเข้าใจกรอบธรรมาภิบาลข้อมูล (Data Governance Framework Awareness)”
สถานที่	ระบบการเรียนรู้ออนไลน์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (https://e-learning.dga.or.th)
วันที่	๒๓ เมษายน ๒๕๖๗
หน่วยงานจัดอบรม	สถาบันพัฒนาบุคลากรภาครัฐด้านดิจิทัล (Thailand Digital Government Academy)
ผู้สอน	๑. นายวิบูลย์ ภัทรพิบูล รองผู้อำนวยการ สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล ๒. นายทศพล เชี่ยวชาญประพันธ์ นักวิเคราะห์อาวุโส สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล

คำอธิบายบทเรียน

เรียนรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. ๒๕๖๒ หลักการของการจัดทำธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐที่มีความเกี่ยวข้องกับ พ.ร.บ.การบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. ๒๕๖๒ รวมทั้งความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการข้อมูลและแนวทางในการจัดตั้งคณะกรรมการธรรมาภิบาลข้อมูลในหน่วยงาน

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

- เพื่อให้ผู้เรียนมีความตระหนักรู้ในเรื่องของธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ
- เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจกระบวนการในการจัดทำธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ

สรุปหัวข้อในบทเรียน

๑. พระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. ๒๕๖๒

เป็นการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดินและการบริการประชาชนด้วยระบบดิจิทัล นำไปสู่การเป็น “รัฐบาลดิจิทัล” หมายถึง การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารงานภาครัฐและการบริการสาธารณะ โดยปรับปรุงการบริหารจัดการ และบูรณาการข้อมูลภาครัฐ และการทำงานให้มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงเข้าด้วยกัน อย่างมั่นคงปลอดภัยและมีธรรมาภิบาล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และอำนวยความสะดวกในการให้บริการประชาชน ในการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐต่อสาธารณชน และสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

หลักการและสาระสำคัญของพระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. ๒๕๖๒ คือ

- กำหนดให้มีการจัดทำแผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัล ให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ และแผนระดับชาติ (มาตรา ๕)
- กำหนดให้มีคณะกรรมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัล โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน (มาตรา ๖, ๗)
- ปฏิรูปการบวนการทำงานและการดำเนินงาน โดยให้หน่วยงานของรัฐจัดทำข้อมูลและบริการในรูปแบบดิจิทัล Digitization (มาตรา ๑๒)
- บริการแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว สนับสนุนและส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐเชื่อมโยงบริการดิจิทัลเพื่อให้บริการประชาชนในรูปแบบ One Stop Service (มาตรา ๔, ๑๐)
- กำหนดให้หน่วยงานของรัฐแลกเปลี่ยนและเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกัน และมีศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกลาง สนับสนุนการเชื่อมโยงบริการดิจิทัล (มาตรา ๑๑, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖)
- กำหนดให้มีธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ เป็นกรอบในการบริหารจัดการข้อมูลของหน่วยงานของรัฐ (มาตรา ๑๗, ๑๘)

๗. กำหนดให้หน่วยงานของรัฐเปิดเผยข้อมูลเปิดภาครัฐในรูปแบบดิจิทัล (มาตรา ๖, ๗)

๘. ให้สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) สนับสนุนคณะกรรมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัลและสนับสนุนการดำเนินการตามกฎหมายนี้ (มาตรา ๑๐, ๑๙)

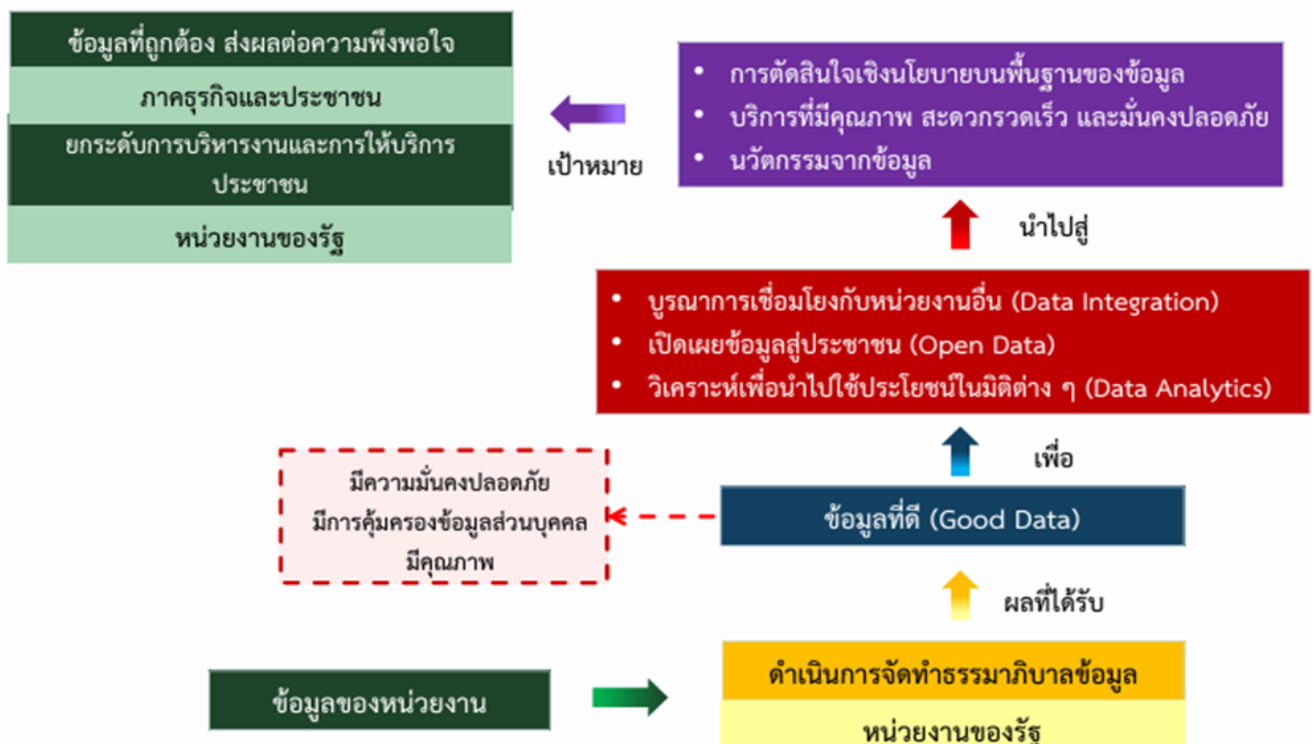
๒. ที่มาธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ

ธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ (Data governance) หมายถึง การกำหนดสิทธิ หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้มีส่วนได้เสียในการบริหารจัดการข้อมูลทุกขั้นตอนเพื่อให้การได้มาและการนำไปใช้ข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐถูกต้อง ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน รักษาความเป็นส่วนบุคคล และสามารถเชื่อมโยงกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและมั่นคงปลอดภัย

เหตุผลและความจำเป็นที่ต้องจัดทำธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ (Data governance) เนื่องจากการดำเนินงานของหน่วยงานรัฐรูปแบบเดิมที่ทำงานแบบแยกส่วนและไม่มีการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกันเท่าที่ควรไม่สามารถตอบโจทย์นโยบายดังกล่าว จึงจำเป็นต้องปรับปรุงเรื่องดังกล่าวนี้ และปรับเปลี่ยนรัฐบาลแบบเดิมสู่รัฐบาลดิจิทัล ซึ่งหลักการสำคัญของรัฐบาลดิจิทัล ประกอบด้วย ๒D (Digitalisation และ Data driven) และ ๑C (Citizen centric) โดย Digitalisation คือ การปฏิรูปการทำงานและการให้บริการให้เป็นดิจิทัล และ Data driven คือ การขับเคลื่อนองค์กรด้วยข้อมูลที่ดี ซึ่งการจัดทำธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ (Data governance) เกี่ยวข้องกับหัวข้อนี้ตั้งนั้นเป้าหมายของ Digitalisation และ Data driven คือ Citizen Centric คือ การยึดถือประโยชน์สุขและความสะดวกสบายของประชาชนเป็นสำคัญ

ดังนั้น การจัดทำธรรมาภิบาลข้อมูล (Data governance) มีประโยชน์เพื่อให้ข้อมูลของหน่วยงานเป็นข้อมูลที่ดี เพื่อสามารถใช้ประโยชน์ในมิติต่างๆ (Data analytics) เพื่อใช้บูรณาการเชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่น (Data integration) รวมถึงการเปิดเผยข้อมูลสู่ประชาชน (Open data) ซึ่งนำไปสู่การตัดสินใจเชิงนโยบายบนพื้นฐานของข้อมูล บริการที่มีคุณภาพ สะดวกรวดเร็ว และมั่นคงปลอดภัย นวัตกรรมจากข้อมูล มีเป้าหมายเพื่อข้อมูลที่ถูกต้อง ส่งผลต่อความพึงพอใจสำหรับภาคธุรกิจและประชาชน และยกระดับการบริหารงานและการให้บริการประชาชนสำหรับหน่วยงานของรัฐ

ธรรมาภิบาลข้อมูลกับการขับเคลื่อนรัฐบาลดิจิทัล

๓. ข้อมูล (Data)

ข้อมูล (Data) จัดเป็นทรัพย์สินที่สำคัญในการดำเนินงานของหน่วยงาน ดังนั้นหน่วยงานจึงจำเป็นต้องมีมาตรการในการจัดการข้อมูลเพื่อให้ข้อมูลมีคุณภาพ มีความถูกต้อง ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน พร้อมใช้งาน มีการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูล ปัจจุบันหน่วยงานหรือองค์กรจำเป็นต้องใช้ข้อมูลประกอบการดำเนินงาน เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือและสนับสนุนการตัดสินใจ ดังนั้นองค์กรจำเป็นต้องมีข้อมูลที่ดีเพื่อใช้ในการประกอบการตัดสินใจและใช้ข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การทำธรรมาภิบาลข้อมูลที่ดีก่อให้เกิดการบริหารจัดการข้อมูลที่ดี ซึ่งจะส่งผลให้ข้อมูลมีความมั่นคงปลอดภัย มีคุณภาพ พร้อมใช้งาน มีคุณค่ากับองค์กรและมีความคุ้มค่าต่อการดำเนินงาน เพื่อให้ได้ประโยชน์ในการทำงานอย่างแท้จริง การวัดผลการดำเนินการช่วยให้เห็นระดับการดำเนินการของธรรมาภิบาลข้อมูลและจะส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินการจัดการข้อมูล ส่งเสริมให้องค์กรเป็นองค์กรที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูล ที่มีประสิทธิภาพที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดอย่างแท้จริง

ข้อมูลที่ดีตามกรอบธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ (Data governance) ประกอบด้วย ๓ ข้อ ได้แก่

๑. ข้อมูลที่มั่นคงปลอดภัย (Data security) อย่างน้อยมี ISO/IEC ๒๗๐๐๑ : ๒๐๑๓ เป็นแนวทาง
๒. ข้อมูลที่มีการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Data privacy) มี พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นแนวทาง
๓. ข้อมูลที่มีคุณภาพ (Data quality) ไม่ควรเชื่อถือข้อมูลที่หาได้จาก Search engine / Wikipedia โดยทันที แต่ควรตรวจสอบกับ แหล่งข้อมูล (Reference Data) ที่เชื่อถือได้ เช่น กฎหมาย หนังสือ ราชการ ประกาศ คำสั่ง ฯลฯ

๔. ความสัมพันธ์ระหว่างธรรมาภิบาลข้อมูลและการบริหารจัดการข้อมูล

ธรรมาภิบาลข้อมูล (Data Governance) เป็นการกำกับดูแลกระบวนการจัดการข้อมูล เพื่อให้มั่นใจในการกระบวนการทำการจัดการข้อมูล จะถูกดำเนินการอย่างเหมาะสมภายใต้การทำธรรมาภิบาลข้อมูลและเพื่อให้การดำเนินการจัดการข้อมูลมีประสิทธิภาพ ถูกต้องตามกฎหมาย กฎระเบียบ นโยบายและเป็นไปตามแนวทางการบริหารความเสี่ยง การบริหารจัดการข้อมูล (Data Management) เป็นการจัดการข้อมูล การทำข้อมูลให้มีคุณภาพ เพื่อให้มั่นใจได้ว่าสามารถนำข้อมูลที่ได้รับจัดการมาใช้งานและวิเคราะห์เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่หน่วยงานหรือองค์กรได้

ดังนั้นความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการข้อมูลและธรรมาภิบาลข้อมูล คือ การทำธรรมาภิบาลข้อมูลมีบทบาทการควบคุมและเป็นแนวทางในทุกหน้าที่การจัดการข้อมูล การทำธรรมาภิบาลข้อมูลถือเป็นหัวใจสำคัญในการบริหารจัดการข้อมูล หากองค์กรดำเนินการบริหารจัดการข้อมูลตามกรอบธรรมาภิบาลข้อมูลที่ดี จะส่งผลให้ข้อมูลมีความมั่นคงปลอดภัย มีคุณภาพ มีความคุ้มค่าต่อการดำเนินงานและสามารถนำข้อมูลไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๕. กรอบธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐในระดับหน่วยงาน

เป็นโครงสร้างที่ช่วยให้หน่วยงานหรือองค์กรกำหนดความรับผิดชอบการตัดสินใจและดำเนินการกับข้อมูล องค์กร ประกอบด้วย คณะกรรมการธรรมาภิบาลข้อมูล (Data Governance Council) ทีมบริการข้อมูล (Data steward Team) และผู้มีส่วนได้เสียกับข้อมูล (Data Stakeholders) การวัดการดำเนินการและความสำเร็จของธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ จะต้องถูกต้อง ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน มั่นคงปลอดภัย รักษาความเป็นส่วนบุคคล เชื่อมโยง และเป็นประโยชน์

กรอบธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐในระดับหน่วยงาน อย่างน้อยต้องประกอบด้วยเนื้อหาดังต่อไปนี้

๑. การกำหนดสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการข้อมูลของหน่วยงาน
๒. การวางแผนการดำเนินงาน การปฏิบัติตามแผนการดำเนินงาน การตรวจสอบและการรายงานผลการดำเนินงาน และการปรับปรุงแผนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ระบบบริหารและกระบวนการจัดการข้อมูลมีประสิทธิภาพสามารถเชื่อมโยงแลกเปลี่ยน และบูรณาการข้อมูลระหว่างกันทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน และคุ้มครองข้อมูลให้มีประสิทธิภาพ

๓. การกำหนดมาตรการควบคุมและพัฒนาคุณภาพข้อมูล เพื่อให้ข้อมูลมีความถูกต้องครบถ้วน เป็นปัจจุบัน มั่นคงปลอดภัย และไม่ถูกละเมิดความเป็นส่วนบุคคล รวมทั้งสามารถเชื่อมโยงแลกเปลี่ยน บูรณาการ และใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔. การวัดผลการบริหารจัดการข้อมูล โดยอย่างน้อยประกอบด้วย การประเมินความพร้อมของธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐในระดับหน่วยงาน การประเมินคุณภาพข้อมูล และการประเมินความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูล

๕. การจำแนกหมวดหมู่ของข้อมูล เพื่อกำหนดนโยบายข้อมูลหรือกฎเกณฑ์เกี่ยวกับผู้มีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากข้อมูลต่างๆ ภายในหน่วยงาน สำหรับให้ผู้ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามนโยบายหรือกฎเกณฑ์ได้อย่างถูกต้อง และสอดคล้องตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องอันจะนำไปสู่การบริหารจัดการข้อมูลภาครัฐอย่างเป็นระบบ

๖. การจัดทำคำอธิบายชุดข้อมูลดิจิทัลของภาครัฐและบัญชีข้อมูลให้มีความถูกต้อง ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน

๖. แนวทางการจัดตั้งคณะกรรมการธรรมาภิบาลข้อมูล

การจัดทำธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ มี ๔ ขั้นตอน ได้แก่ จัดตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐของหน่วยงาน , จัดทำพจนานุกรมข้อมูล (Data Dictionary) , จัดทำคำอธิบายชุดข้อมูล (Metadata) , จัดทำแนวปฏิบัติสำหรับชุดข้อมูล (Dataset Guideline) โดยคำนึงถึง Data Security, Data Privacy และ Data Quality การแต่งตั้งคณะกรรมการและคณะทำงาน ประกอบด้วย

๑. คณะกรรมการธรรมาภิบาลข้อมูล (Data Governance Council) หน้าที่และอำนาจกำหนดหลักการ นโยบาย แนวทาง และขอบเขตของธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐของหน่วยงาน รวมทั้งอนุมัตินโยบายและแนวปฏิบัติต่าง ๆ เกี่ยวกับข้อมูลในหน่วยงาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลในหน่วยงานมีคุณลักษณะที่ดีอย่างน้อย ๓ ประการ คือ มีความมั่นคงปลอดภัย (Data Security) มีมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เหมาะสมและสอดคล้องกับกฎหมาย (Data Privacy) และมีคุณภาพ (Data Quality)

๒. คณะทำงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ หรือทีมบริกรข้อมูล (Data Steward Team) ประกอบด้วย คณะทำงานด้านกระบวนการข้อมูล (Business) มีหน้าที่กำหนดมาตรฐาน หลักเกณฑ์ และ แนวปฏิบัติสำหรับชุดข้อมูลในหน่วยงาน และนำเสนอต่อ Data Governance Council เพื่อพิจารณา โดยจะต้องทำงานร่วมกับ คณะทำงานด้านเทคนิค (Technical) มีหน้าที่สนับสนุนเครื่องมือ อุปกรณ์ ซอฟต์แวร์/ แอปพลิเคชัน เพื่อสนับสนุนคณะทำงานด้านกระบวนการข้อมูล

ประกาศนียบัตร

ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

ศิริวรรณ แดงภักดี

ได้ผ่านการอบรมด้วยระบบการเรียนออนไลน์ในบทเรียน
การสร้างความเข้าใจกรอบธรรมาภิบาลข้อมูล
(Data Governance Framework Awareness)

รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 1 : 50 ชั่วโมง

โดยสถาบันพัฒนาบุคลากรภาครัฐด้านดิจิทัล
ภายใต้การดำเนินงานของสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน)
ให้ไว้ ณ วันที่ 23 เม.ย. 2567

(นายชรินทร์ สรรฐิตยางกูร)

ผู้อำนวยการกองฯ, พัฒนาบุคลากรภาครัฐด้านดิจิทัล

9c2f2417